

Kanton Bern
Canton de Berne

hallo-bern.ch
salut-berne.ch

Novac i porez

Račun / Plaćanja

Porez

Dugovanja

Život sa malo novca

hallo-bern.ch

Informacije za dobar početak u novom mjestu stanovanja

Novac i porez

Račun / Plaćanja

Svako ko zarađuje novac i plaća račune treba da ima otvoren račun u banci ili pošti. Debitne ili kreditne kartice su u širokoj upotrebi.

Račun

Skoro svaki stanovnik u Švicarskoj ima otvoren račun u banci ili pošti. Plate se isplaćuju zaposlenima isključivo na račun. Mnoge banke i pošta imaju u ponudi otvaranje privatnih računa. Otvaranje računa je najčešće besplatno. Međutim za vođenje računa se plaćaju takse. Pošto se takse, kamate i cijene usluga razlikuju, vrijedi ih uporediti. Za otvaranje računa potrebno je imati pasoš ili drugi dokoment o dokazu identiteta.

Debitne i kreditne kartice

Onaj ko posjeduje račun obično dobija bankarsku karticu za isplatu gotovine. Ova kartica važi samo u banci u kojoj je otvoren račun. Banke i pošta imaju u ponudi i debitne kartice (npr. Maestro), uz pomoć kojih se može podizati novac na svim bankomatima i s njima plaćati u većini prodavnica. Ove kartice se mogu koristiti i u inostranstvu. U zavisnosti od vrste kartice plaćaju se i različite takse. Kreditne kartice se mogu zatražiti od različitih pružaoca usluga. Usluge i takse se jako razlikuju, zato ih je dobro uporediti. Plaćanje debitnom ili kreditnom karticom je u širokoj upotrebi.

Plaćanje računa

Računi se obično šalju uz priloženu poštansku uplatnicu. Postoje tri načina da se plate računi:

- E-bankarstvo: Plaćanje internetom je uobičajeno i bezbjedno.
- Na šalteru: U pošti se računi mogu platiti gotovinom. Vlasnici računa u pošti mogu potreban iznos za plaćanje skinuti direktno sa računa. Bankarski klijenti mogu direktno na šalteru dati naloge za plaćanje.
- Poštom: Nalozima za plaćanje se mogu poslati pismom i pošti i bankama. Više informacija se može dobiti od banke ili pošte. Plaćanje računa čiji su iznosi identični svakog mjeseca:

Nalog za skidanje iznosa sa računa (Lastschriftverfahren / LSV | Le système de recouvrement direct) je praktičan, jer se u tom slučaju sa računa skida direktno traženi iznos. Informacije o ovome načinu plaćanja daju banke/pošta ili tražioci.

Ako je iznos računa konstantan (npr. stanarina), u tom slučaju se može banci ili pošti dati trajni nalog za plaćanje (Dauerauftrag | Ordre permanent).

Računi imaju uvijek rok za plaćanje. Ukoliko se ovaj rok ne ispoštuje, to može imati i posljedice kao što je i prinudna naplata.

Kanton Bern
Canton de Berne

hallo-bern.ch
salut-berne.ch

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-bern.ch/hr/novac-i-porez/raun--plan

hallo-bern.ch

Informacije za dobar početak u novom mjestu stanovanja

Novac i porez

Porez

Visina poreskog opterećenja u Švicarskoj zavisi od mjesta stanovanja. Najbitniji porezi za privatna lica su: porez na primanja, porez na imovinu i porez na dodatu vrijednost (PDV).

Poreski sistem

U Švicarskoj se porez plaća Savezu, kantonima, opštinama i Regionanim crkvama. Razlikujemo direktne i indirektno poreze. Najznačajniji direktni porezi su porezi na prihode i imovinu. Ove poreze poreski obveznici uplaćaju sami direktno. U indirektno poreze ubrajamo porez na dodatu vrednost (PDV), porez na duvan ili mineralno ulje. Ovi porezi su sastavni dio cijene proizvoda. Kantoni i opštine su odgovorni za mnoge poreze. Zbog toga postoje velike razlike u visini direktnih poreza koje su zavisne od mjesta stanovanja. Bračni parovi se oporezuju zajedno.

Porez koji se direktno odbija od plate

Osobama, koje su se tek doselile, porez na prihode se odbija direktno od plate (Quellensteuer | Impôt à la source). Kod zaposlenih prijavu za porez vrši poslodavac. Iznos poreza zavisi od prihoda, od bračnog stanja (neoženjen/neudata, sam/-a, u braku ili rezveden/-a) i od broja djece. Izmjene stanja po ovim pitanjima se moraju odmah prijaviti.

Od direktnog poreza se mogu odbiti izdaci, kao što su npr. privatna štednja za starost (3. stub osiguranja), kamate na dugovanja, veliki medicinski troškovi, itd.

Osobe koje posjeduju imovinu moraju je prijaviti i platiti porez na istu.

Osobe koje imaju godišnje prihode veće od 120'000 franaka plaćaju jednom godišnje porez (redovno oporezivanje)

Osobe, čiji su bračni partneri Švicarci ili koji posjeduju stalnu dozvolu boravka C, ispunjavaju formulare i plaćaju jednom godišnje porez (redovno oporezivanje).

Kantonalna poreska služba (Kantonale Steuerverwaltung | Intendance des impôts cantonale) daje dodatne informacije o plaćanju direktnog poreza.

Redovno oporezivanje

Osobe sa švicarskim državljanstvom ili boravišnom dozvolom C plaćaju redovan porez (ordentliche Besteuerung | Fiscalité ordinaire). Njima se ne odbija porez direktno od plate. Oni moraju ispuniti formulare za porez i tako prijaviti porez (Steuererklärung | Déclaration d'impôts). Ovaj porez se plaća po prijemu računa. Popunjavanje prijave za porez je i za Švicarce kompleksan postupak. Zbog toga se savjetuje da se potraži pomoć kada se prvi put popunjava prijava za porez. Osobe, koje u poreskoj prijavi daju netačne podatke ili ne navode prihode ili imovinu, podložni su krivičnom gonjenju. Formulari za prijavu poreza mogu se popuniti putem interneta. Ukoliko se ima pitanja u vezi redovnog poreza najbolje je da se obrati opštini. Opština prebivališta nadležna je za redovno oporezivanje.

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-bern.ch/hr/novac-i-porez/porez

Dugovanja

Ako se potraživani računi ne plaćaju na vrijeme, to može imati ozbiljne posljedice. Savjetovališta za dugovanja pružaju podršku ukoliko se imaju dugovanja.

Opomene i prinudna naplata

Osoba koja ne plati na vrijeme račun koji se potražuje, dobija u normalnom slučaju prvu i drugu opomenu (Mahnung | Rappel). Povjerioci imaju mogućnost da u svako doba pokrenu postupak za prinudnu naplatu (Betreibung | Poursuite). U ovom slučaju dužnici dobijaju nalog za plaćanje duga od nadležne opštinske službe za prinudnu naplatu (Betreibungsamt | Office des poursuites). Tada se moraju platiti i dodatne takse. Ukoliko neko smatra da nalog za prinudnu naplatu nije zakonski osnovan, taj može da uloži žalbu (Rechtsvorschlag | Opposition) kod nadležne službe za prinudnu naplatu. Upozorenje: prinudna naplata može biti izvršena pljenidbom vrijednih stvari ili direktnim oduzimanjem duga od plate. Prinudne naplate se registruju u nadležnoj službi, takođe i onda kad je dug plaćen. To između ostalog može predstavljati problem prilikom traženja posla ili traženja stana.

Dugovanja

Osobe, koje imaju finansijske probleme ili dugovanja, mogu se obratiti savjetovalištu za dugovanja (Schuldenberatungsstelle | conseil en matière de dettes) i dobiti podršku. Stručne osobe zajedno sa osobama koje traže pomoć uzimaju u razmatranje postojeću situaciju i traže izlaze iz iste. Za stanovnike kantona Bern postoje besplatna regionalna savjetovališta (Bernner Schuldenberatung, Centre social protestant / CSP). Organizacija Caritas pruža besplatne anonimne savjete telefonom i preko interneta. Ukoliko je potrebno klijenti se upućuju u druge kancelarije kako bi dobili odgovarajuću podršku.

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-bern.ch/hr/novac-i-porez/dugovanja

Život sa malo novca

Život u Švicarskoj je relativno skup. Zato se nekad isplati kupovati i polovne stvari. Osobe sa novčanim poteškoćama mogu jeftinije kupovati u specijalizovanim prodavnicama.

Polovna roba

U Švicarskoj postoje mnoge prodavnice polovne robe (Brockenhäuser | Brocantes). U njima se mogu jeftino kupiti već korišteni proizvodi. Na specijalizovanim pijacama se mogu kupiti korišteni proizvodi koje prodaju fizička lica. Primjeri za to su buvljaci, razmjena odjeće ili skijaške opreme itd. Takođe internet portali su omiljeni kada se radi o prodaji i kupovini polovne robe.

Sport / Kultura / Obrazovanje

Osobe slabijeg imovnog stanja dobijaju uz iskaznicu "Kulturlegi" (Kulturlegi | CarteCulture) jeftinije ulaznice za sportske, kulturne i obrazovne događaje. Zahtjev za ovu iskaznicu se može podnijeti kod Caritas-a. Caritas pruža informacije o tome ko ima mogućnost dobijanja iskaznice Kulturlegi.

Caritas Markt

Osobe slabijeg imovnog stanja mogu kupovati hranu i proizvode za svakodnevnu upotrebu i to jako povoljno u Caritas-ovim prodavnicama (Caritas Markt | Epicerie Caritas). Međutim, da bi se moglo u ovim prodavnicama kupovati, treba imati specijalnu karticu koja se dobija od Caritas-a. Caritas pruža informacije o tome ko ima pravo da podnese zahtjev za ovu karticu. U kantonu Bern se ove prodavnice nalaze u gradovima Bern, Biel i Thun.

"Tischlein deck dich"

Organizacija "Tischlein deck dich" daje ljudima s malo novca besplatnu hranu. Privatna i javna socijalna savjetovišta mogu izdavati kartice ove organizacije. Kartica za kupovinu takođe omogućava da se prvi put posjete sve Caritas prodavnice (Caritas Markt | Epicerie Caritas). Tada se može prijaviti za ličnu kartu "Caritas-Markt-Karte" koja omogućuje obavljanje sljedećih kupovina.

Podrška države

Osobe slabijeg imovnog stanja imaju pravo da zahtijevaju podršku od države. Na primjer, može se podnijeti zahtjev za: smanjenje premije zdravstvenog osiguranja ili stipendije za školovanje. U određenim situacijama se dobija novac od socijalnih osiguranja ili socijalne pomoći.

Kanton Bern
Canton de Berne

hallo-bern.ch
salut-berne.ch

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-bern.ch/hr/novac-i-porez/ivot-sa-malo-novc

hallo-bern.ch

Informacije za dobar početak u novom mjestu stanovanja

Novac i porez